

VÄST SAHARA

Nr 1 2017 Pris 30 kronor

Seger i EU-domstolen 4

Sveriges svek fortsätter 9

Spänt läge
i södra Västsahara 10

A photograph of a desert landscape. In the foreground, there is a low stone wall. Two flags are flying on poles: the flag of Western Sahara (black, red, green, and white with a red star and crescent) and the flag of Morocco (green, white, and red with a red star and crescent). A soldier in camouflage is standing on the wall, and several other people are sitting or crouching nearby. The background is a vast, open desert under a clear sky.

**MAROCKO BRÖT
VAPENVILAN**

Utges av Svenska
Västsaharakommittén
(f.d. Föreningen Västsahara)
och utkommer med fyra
nummer per år.
ISSN 1652-2052

**Ansvarig utgivare
och redaktör:**
Lena Thunberg

Redaktionsråd:
Kerstin Bjurman
Ulla-Karin Karlson
Arto Valtonen
Charlotte Wester
Monica Zak

Grafisk form:
Tidningsform & Textfason
Layout:
Ulla-Karin Karlson

Adress:
Västsahara
c/o Afrikagrupperna
Linnégatan 21,
413 04 Göteborg

Telefon:
070 - 475 46 45

Hemsida och facebook:
www.vastsahara.net
facebook.com/
tidskriftenvastsahara

E-post:
vastsahara@brevet.nu

Prenumerationer:
Privatperson: 125:-
Stödprenumeration: 145:-
Organisationer: 150:-
Utländsk prenumeration: 200:-
Plusgiro:
20 40 03 - 8

Omslagsbilder:
Framsida: Polisariosoldater
vid södra muren i Västsahara.
Johan Persson.
Baksida: Mima Sidi hos SSU.
Lena Thunberg

Tryckeri: Danagård LITHO
Presslagd: Februari 2017.

Tidskriften Västsahara får
ekonomiskt bidrag av Statens
kulturråd och Fredsmiljonen.
Tidskriften ansvarar för
innehållet.

Vill du veta mer? Tidskriften Västsahara: www.vastsahara.net **VästsaharaAktionen:** 27 medlemsorganisationers kampanjsida, www.vastsaharaaktionen.se **Arso:** Bakgrund och nyheter på engelska, www.arso.org **Western Sahara Resource Watch:** Nyheter och information om Västsaharas naturresurser på engelska www.wsrw.org **Støttekomiteen for Vest-Sahara:** www.vest-sahara.no
Polisario Front: Telefon 0739-056061 **Informationsfoldrar** (enstaka gratis): Västsahara finns inte på kartan 2014, Erkänn Västsahara! 2014, Västsahara väntar på frihet 2013, Unga i öknen 2012, Muren, minorna, bomberna 2009, Ockuperat område 2008 och Västsahara 2006.
LÄSTIPS: Västsahara – Europas sista koloni i Afrika, L. Thunberg, Föreningen Västsahara, 2013, 115:- inkl frakt. Beställ på www.vastsahara.net

EU-domstolen: Västsahariska varor tillhör inte Marocko 4

"Ett svenskt erkännande minskar risken för krig" 6

Stående applåder på SSU-möte 8

Sveriges svek fortsätter 9

Anna Roxvalls och Johan Perssons rapport från fronten 10

Stor satsning på utbildning 16

Aleksander Gabelic: Vad händer med FN-spåret? 19

SEGER i EU-domstolen men tyst i omvärlden

EU-domstolens besked i december gick längre än Tribunalens dom och generaladvokatens utlåtande. Det är en stor seger för Polisario, men nu gäller det att se till att domen efterlevs av EU-länderna och deras näringsliv.

Det fanns stora förväntningar på Sverige inför inträdet i FN:s säkerhetsråd, men hittills finns inga tecken på att Västsaharafrågan får en prioriterad plats, trots alla tidigare löften. Snarare tvärtom.

I april kommer säkerhetsrådet att fatta ett nytt beslut om FN-styrkan MINURSO:s förlängning. MINURSO är den enda av FN:s fredsbevarande styrkor som inte har ett MR-mandat, det vill säga plikt att rapportera om och se till att inga brott mot de mänskliga rättigheterna sker.

I den svenska regeringens plan för arbetet i säkerhetsrådet lyfts just mänskliga rättigheter och folkrätt fram. Hur kommer det att visa sig i Västsaharafrågan?

Polisariorepresentanten i FN Ahmed Boukhari säger att det absolut minsta man kan begära av Sverige är just detta; att se till att MINURSO får ett MR-mandat.

Den västsahariska befolkningen i ockuperat område, som utsätts för övergrepp av olika slag, är i dagens läge skyddslös och rättlös. De har ingen att vända sig till, trots att FN-styrkan finns på plats.

Folkrättsexperter frågar sig varför EU har sanktioner mot Ryssland men inte mot Marocko och varför inte FN använder sanktionsvapnet mot Marocko.

Marocko bröt eldupphöravtalet i augusti men få protester har hörts. Anna Roxvall och Johan Perssons reportage om det spända läget i södra Västsahara är fortfarande aktuellt.

Ett starkt tryck från det civilsamhället på den svenska regeringens behövs nu mer än någonsin.

**LENA
THUNBERG**
redaktör för
tidskriften
Västsahara

EN HISTORIA AV VÅLD OCH SVEK

Västsahara är till två tredjedelar ockuperat av Marocko sedan 1975. De västsaharier som lyckades fly bor sedan dess i flyktingläger i Algeriet.

Västsahara, som var en spansk koloni, står på FN:s lista över områden som ska avkoloniseras. Sedan 1991 finns en FN-styrka på plats för att genomföra en folkomröstning om Västsaharas självständighet. Eldupphör råder mellan Marocko och den västsahariska befrielseorganisationen Polisario sedan dess. Någon folkomröstning har dock inte ägt rum på grund av Marockos vägran att acceptera ett självständigt Västsahara. Frankrike är Marockos främsta supporter.

År 2013 undertecknade EU ännu ett fiskeavtal med Marocko, där de västsahariska vattnen är inkluderade, vilket strider mot internationell lag.

Marocko är en av EU:s största mottagare av ekonomiskt stöd. Sedan maj 2005 har det marockanska förtrycket mot den västsahariska befolkningen i de ockuperade delarna ökat.

Marocko medlem i AU

Marocko återinvaldes i Afrikanska Unionen efter en lång debatt på toppmötet i Addis Abeba 30 januari.

1984 lämnade Marocko dåvarande OAU i protest mot att Västsahara valts in som fullvärdig medlem.

Polisario skriver i ett pressmeddelande att Marocko vid fem tillfällen från 1998 försökt få Västsahara utesluten ur AU för att i stället själv bli medlem. Det kravet fick man nu släppa. Dessutom tvingades Marocko godta AU:s grundläggande stadga att alla medlemsländer måste erkänna övriga länders territoriella integritet och respektera de gränser man ärvt av kolonialmakterna. Två veckor innan Marocko blev medlem godkände Marockos parlament denna stadga.

Den västsahariska republiken motsäger sig inte Marockos medlemskap. Den västsahariska regeringen anser att Marockos och Västsaharas samexistens under samma tak och med medlemskap i samma organisation är en positiv utveckling, skriver Polisario.

Marocko är Afrikas femte största ekonomi och har de senaste åren investerat stort i många afrikanska länder.

Västsahariska produkter tillhör inte Marocko

EU:s fördjupade handelsavtal 2012 med Marocko, som gäller jordbruks- och fiskeprodukter, gäller inte Västsahara – utan enbart Marocko. Inte heller associationsavtalet, frihandelsavtalet, mellan EU och Marocko från 2000 gäller Västsahara.

Detta slog EU-domstolen fast i sin slutliga dom 21 december 2016 och följer därmed sin egen generaladvokat Melchior Wathelets utlåtande 13 september.

Eftersom Västsahara inte tillhör Marocko gäller inte dessa avtal.

Detta är en stor seger för Polisario Front som har drivit ett mål mot EU gällande handelsavtalet 2012.

Redan i december 2015 slog en längre instans av EU-domstolen, Tribunalen, fast att

Det spekuleras nu om konsekvenserna av domen blir att Marocko delvis kan tappa intresse för ockupationen, eftersom en av de stora drivkrafterna har varit just de enorma inkomsterna från Västsahara

handelsavtalet från 2012 mellan EU och Marocko skulle annulleras när det gäller västsahariska jordbruks- och fiskeprodukter.

EU-rådet, det vill säga EU:s regeringar, överklagade då detta beslut. Även Sverige överklagade, men oppositionspartierna Liberalerna, Centern och Vänsterpartiet röstade nej till det svenska överklagandet.

Trots domen i Tribunalen fortsatte strömmen av västsahariska varor, sålda i Marockos namn, till Europa. Domen skulle omedelbart ha trätt i kraft tills den slutliga domen kom. Så skedde alltså inte.

Domen i december 2016 går längre än både Tribunalens dom och generaladvokatens utlåtande: Inte heller associationsavtalet mellan EU och Marocko 2000 gäller Västsahara. I domen slås också fast att det är Polisario Front som är det västsahariska folkets representant.

När EU-rådet 2005 gav kommissionen i uppdrag att förhandla fram en liberalisering av handeln med jordbruks- och fiskeprodukter från Marocko, ledde det till en boom i framför allt grönsaksodlingarna i stora växthus utanför Dakhla i södra Västsahara. Dessa odlingar ägs till stora delar av den marockanska kungen eller av fransk-marockanska bolag.

Det spekuleras nu om konsekvenserna av domen blir att Marocko delvis kan tappa intresse för ockupationen, eftersom en av de stora drivkrafterna har varit just de enorma inkomsterna från Västsaharas fosfat, fisk, sand och grönsaksprodukter.

EU-domstolen uppmanar också kommissionen att betala Polisario importskatter för de västsahariska varor som illegalt har exporterats under 16 år.

Nu återstår att se hur EU-länderna samt Marocko kommer att efterleva denna dom samt hur företag som tecknat avtal med Marocko om investeringar eller import av västsahariska varor kommer att reagera.

– Vi uppmanar alla EU:s medlemsländer och dess institutioner att följa detta domslut och att omedelbart upphöra med alla avtal, investeringar och projekt som stärker Marockos illegala ockupation av Västsahara, sa Mohamed Sidati, Polisarios representant i Europa, efter att domslutet offentliggjorts.

EU:s utrikesrepresentant Frederica Mogherini besökte Marocko direkt efter domslutet och försäkrade att relationerna mellan Marocko och EU är goda och att handelsavtalet fortfarande gäller.

Detta har heller aldrig ifrågasatts av Polisario. Handelsavtalet gäller, men inte när det rör västsahariska varor.

Marockovänlig media har också gjort en stor sak av att Polisario ”förlorade” målet: Polisario var inte part i målet eftersom handelsavtalet inte gäller Västsahara.

– Men det var ju just det som var den stora segern. Vi vann mer än vi stred för, säger Polisarios advokat Gilles Devers.

Polisario Front driver ännu ett mål i EU-domstolen, eftersom parter som är direkt berörda av en fråga kan starta en process. Nu gäller det fiskeavtalet mellan EU och Marocko. Processen startar troligen i vår.

LENATHUNBERG

Foto: Western Sahara Resource Watch

Norskägda tankfartyget Key Bay har hämtat fiskolja i El Aaiúns hamn och är här på väg till den franska importören i Fécamps hamn i Normandie. Det första brottet mot EU-domstolens dom: Västsaharas produkter tillhör inte Marocko.

Första provet av EU-domstolens beslut

Det Gibraltarflaggade tankfartyget Key Bay, som ägs av ett norskt bolag och har chartrats av norska Sea Tank Chartering, stävade i mitten av januari från Västsaharas kust till Fécamp i Normandie i Frankrike med västsaharisk fiskolja, som lastats i El Aaiúns hamn.

Lasten skulle troligen levereras till den franska importören Olvéa och är ett brott mot EU-domen. Detta är det första kända fallet av illegal export från Marocko till ett EU-land efter EU-

domstolens dom 21 december.

Fartyget gjorde ett snabbstopp i Las Palmas hamn, innan man stävade vidare mot Frankrike. Spanska myndigheter kunde då konstatera att lasten bestod av västsaharisk fiskolja. Fartyget fortsatte till Frankrike och sedan vidare till Gent i Belgien 26 januari där hamnmyndigheterna meddelat att lastutrymmet kommer att vara tomt.

Olvéa i Frankrike har vägrat svara på frågor från media och civila grupper om lasten med västsaharisk fiskolja enligt Western Sa-

hara Resource Watch.

Polisarios utrikesminister Mohamed Khaddad säger, att fiskoljefrakten är en kränkning av EU-domstolens dom och att Marocko som ockupationsmakt inte har rätt att utfärda exportlicenser. Marockos utrikesminister har inte svarat.

Polisarios advokat Gilles Devers har skriftligen meddelat chefen för franska tullmyndigheten om den illegala lasten.

LENATHUNBERG

Norska ungdomar deporterade från Västsahara

Sammanlagt 15 grupper, 57 ungdomar huvudsakligen från Norge avvisades från Västsahara eller södra Marocko under fem dagar 21 och 25 januari.

Ungdomarna, som representerade olika humanitära och politiska ungdomsförbund, var på väg för att träffa västsahariska familjer i El Aaiún och Smara. Några färdades i hyrbi-

lar, andra med buss. De fick inga förklaringar till varför de avvisades av marockanska poliser som vägrade identifiera sig. Två av ungdomarna eskorterades från Smara i sin hyrbil av åtta civila polisbilar med skuggade rutor mot den marockanska gränsen.

– Man känner sig helt maktlös. Det är omöjligt att förstå och acceptera att vi, utan någon som helst förklaring, nekas att åka in i Väst-

sahara. Det visar helt klart att myndigheterna försöker censurera det som händer i Västsahara, sa av de många avvisade Snorre Sandberg, Konservativa partiets studentförbund.

En grupp ungdomar från fackförbundet Industri Energi, som stoppades vid gränsen, fick förklaringen ”dåligt väder”. Det var vid tillfället strålade sol och 18 grader varmt.

LENATHUNBERG

Inför handels-sanktioner mot Marocko!

– Västsahara har en obetingad rätt till självständighet. Den marockanska ockupationen är olaglig och FN bör så snart som möjligt genomföra folkomröstningen.

Så inleder Västsaharakvällens huvudtalare, folkrättsprofessorn Pål Wrangle.

Den 30 november inbjöd Kommittén för Västsaharas kvinnor till en kväll med föredrag, fotoutställningar, mat och poesi i Tensta Konsthall i Stockholm.

Om Marocko inte vill samarbeta med FN för att nå en lösning kan FN:s säkerhetsråd till exempel införa handels-sanktioner, enligt Pål Wrangle.

– Säkerhetsrådet har möjlighet att sätta makt bakom orden och kan agera med både fredliga medel och militära.

Det finns 16 pågående fredsoperationer inom FN.

– MINURSO är förmodligen FN:s svagaste operation i alla avseende. En liten styrka, inklusive observatörer, där bara ett 20-tal är beväpnade. De har inga befogenheter att skydda civila.

Varje år i april förnyas MINURSO:s mandat. Då har säkerhetsrådet en diskussion om Västsahara, berättar Wrangle. I övrigt är Västsahara inte en prioriterad fråga.

– Marocko har motsatt sig all form av utökning av MINURSO:s mandat, alltid med stöd från Frankrike och ofta USA. Sedan den 1 januari i år är Sverige medlem i FN:s säkerhetsråd. Pål Wrangle menar att Sverige bör lyfta fram folkomröstningen.

– Man bör också verka för att resolutioner talar klarspråk om vilken av parterna som obstruerar. Och man bör med kraft verka för att styrkan även övervakar mänskliga rättigheter.

CHARLOTTE WESTER

Pål Wrangle, professor i folkrätt.

Ett svenskt erkännande minskar risken för krig

Ahmed Boukhari är mångårig representant för POLISARIO i FN i New York. Tidskriften Västsahara träffade honom en knapp månad innan Sverige blev ordförande i FN:s säkerhetsråd.

Inne på ett anspråklöst fik, i närheten av FN, träffar jag Ahmed Boukhari för ett samtal om den diplomatiska utvecklingen gällande Västsahara.

– Som du vet pågår det ett diplomatiskt och politiskt krig på alla fronter, här i FN, i Europa, i arabvärlden och i Afrika. Vi behåller vårt starka stöd i Afrika och vi deltog bland annat i det afrikansk-arabiska stormötet i november i Ekvatorialguinea, som Marocko lämnade i protest då vi var inbjudna, säger han.

Marocko och dess kung arbetar intensivt på att åter bli medlem i Afrikanska Unionen, ett samarbete de lämnade i protest för snart 33 år sedan, då Västsahara blev medlem.

Ahmed Boukharis diskreta minspel lämnar inga tvivel om vad han tycker om Marockos arga ”protestutmarscher”, men han lämnar ämnet för att prata om Sverige och dess roll.

– Vi har vissa betänkligheter om det svenska agerandet, inte minst efter att de erkände Palestina och inte oss. En stor besvikelse var det då svenska riksdagen faktiskt krävde ett Västsaharaerkännande med en övertygande majoritet. När vi jämför så ser vi att Palestina har två regeringar och ingen betydande kontroll på sitt territorium, medan vi har en regering och kontrollerar en tredjedel av vårt land, säger Ahmed Boukhari.

Men besvikelsen till trots så håller han Sverige högt.

– Sverige är och har alltid varit en stark röst

för självbestämmande, mänskliga rättigheter och i folkrättsliga frågor. Nu kommer Sverige in i säkerhetsrådet och vi har nya förväntningar och nytt hopp om Sveriges roll. Ett minimikrav är att FN-styrkan MINURSO får ett MR-mandat, som de har saknat i alla dessa år. Sverige måste bevisa sin roll och förmå de andra medlemmarna i säkerhetsrådet att få igång fredprocessen i Västsahara. För vi ser att det håller på att gå riktigt illa. FN:s särskilda sändebud Ross har inte lyckats att få igång direkta samtal. Det pågår en farlig upptrappning vid El Guergerat efter att Marocko gick över sin försvarsmur.

Skulpturen Non-Violence av svensken Carl Fredrik Reuterswärd, som avled år 2016.

Foto: Arto Valtonen

”Under 2016 har Marocko vägrat både FN:s sändebud att besöka Västsahara och inte ens FN:s generalsekreterare fick resa till vår ockuperade huvudstad El Aaiún. Därtill utvisade Marocko FN-personal från fredsstyrkan MINURSO.”

Där kan det när som helst bryta ut stridigheter.

– Under 2016 har Marocko vägrat både FN:s sändebud att besöka Västsahara och inte ens FN:s generalsekreterare fick resa till vår ockuperade huvudstad El Aaiún. Därtill utvisade Marocko FN-personal från fredsstyrkan MINURSO.

– Vi ser Sverige som en ny faktor i FN:s säkerhetsråd med arv från Olof Palme och Dag Hammarskjöld, som en ärlig och renhårig aktör, säger han.

För faror och farhågorna är många.

– Vår region får inte bli ett nytt kaosområde, inte ännu ett Syrien, inte mer av den brand som brinner i hela Mellanöstern och Libyen. I nuläget behövs bara en liten gnista för att starta ännu en brand, varnar han.

– Vi har som befrielseörelse och nation visat att vi är seriösa. Vi gör allt vi kan för en fredlig lösning. Vi respekterar FN, vi är tålmodiga och respekterar vapenvilan. Vi har i över 40 år respekterat internationell rätt. Inte ens under åren då kriget pågick angrep vi civila eller civila mål. Vi är mångåriga medlemmar i Afrikanska Unionen. Allt sammantaget

gör att Sverige kan lyfta vår fråga i FN:s säkerhetsråd utan betänkligheter.

– Därtill är det viktigt att ett land inte ska kunna agera som Marocko, att vägra fredssamtal och utvisa FN personal, och samtidigt behålla förmånen att plundra vårt land på dess rikedomar.

Hur ser du på USA och den nya presidenten, vad kan det innebära för Västsahara?

– Just nu har vi ingen aning om vad USA:s politik kommer att bli. Men USA har aldrig varit det stora problemet. Tvärtom, USA har agerat på ett neutralt sätt, trots att de är nära allierade med Marocko. Det är Frankrike som agerat på ett destruktivt sätt, och gett ett o-

– Det är viktigt att Sverige visar att de är en stark och oberoende internationell aktör, som inte är Frankrikes förlängda arm eller som böjer sig för Marockos hot, säger Ahmed Boukhari, Västsaharas representant i FN i New York.

Bild: UN Photo
Eskinder Debebe

serverat stöd till Marocko, Jag tycker att Frankrike har förstört sitt internationella rykte genom sitt agerande i Västsahara. Fullständigt.

– Det är viktigt att Sverige visar att de är en stark och oberoende internationell aktör, som inte är Frankrikes förlängda arm eller som böjer sig för Marockos hot, som vi såg när de blockerade IKEA:s öppnande.

– Jag tror att Marockos plan var att stuka Sveriges goda rykte som internationell aktör med IKEA-affären. Samtidigt försöker Marocko förbättra sitt internationella rykte och lyckas exempelvis bli värd för stora FN-konferenser.

Det diplomatiska och politiska kriget förs på många sätt.

– Men oavsett vem som arrangerar en miljökonferens för FN, så går det inte att bortse från de viktiga FN-principerna om rätten till självbestämmande och respekt för erkända gränser.

– FN lyckades med att ge både Namibia och Östtimor självständighet. Då var det ockupationsmakterna Sydafrika och Indonesien. Är Marocko svårare att bemästra än apartheid-Sydafrika var ifråga om Namibia? frågar Ahmed Boukhari.

– Det finns ingen oklarhet om att det här är en olaglig ockupation. Ingen har erkänt Marockos ockupation av Västsahara. Sverige har möjlighet att driva frågan i FN och få tillstånd en lösning.

– Om Sverige skulle erkänna oss, så vore det en viktig ögonöppnare för andra länder i Europa. Det vore framförallt en politisk och diplomatisk framgång för oss, som skulle minska risken för oss att gå ut i krig. För den risken är stor, då vi inte sett några större framsteg i den fredliga lösningen av den här konflikten, avslutar Ahmed Boukhari.

Efteråt passar jag på att besöka FN-byggnaden och ser bysten av Folke Bernadotte, som mördades då han var sändebud för FN i Palestina. Jag stannar framför Dag Hammarskjöld, som dog under mystiska omständigheter när hans plan störtade utanför Ndola i nuvarande Zambia 1961. Jag stannar framför den långa raden av porträtt på generalsekreterare. Fleura av dem har haft Västsaharas självbestämmande på sitt bord. Ingen har ännu lyckats. Ska Sverige till slut bli det land som för frågan till sin lösning?

ARTO VALTONEN

Gdeim Izik-rättegång uppskjuten på nytt

Den 23 januari skulle 22 västsaharier, som dömts av en militärdomstol i Rabat 2013 till livstids fängelse eller 25 år års fängelse, ställas inför en ny nu civil domstol. Rättegången sköts upp en andra gång och ska istället äga rum 13 mars.

I juli 2016 meddelade marockanska myndigheter att västsaharierna skulle få en ny civil rättegång. Amnesty och Human Rights Watch hade länge krävt att de dömda västsaharierna skulle släppas fria eller få en ny rättegång. Västsaharierna hade också genomfört flera hungerstrejker.

I oktober 2010 byggde cirka 20 000 västsaharier i Gdeim Izik i den ockuperade delen av Västsahara upp ett fredligt protestläger med krav på bostäder och arbete. Efter en månad revs lägret av en marockansk polisstyrka och kaos utbröt. Cirka 200 västsaharier arresterades.

25 av dessa dömdes i en militärdomstol 2013 åtalade för att tillhöra en kriminell grupp, skändning av lik, mordförsök eller mord, alternativt deltagande i mord på 11 marockanska poliser.

De åtalade uppgav under rättegången att de hade blivit torterade i princip hela tiden i fängelset och att de tvingats till falska erkännanden under tortyr. Domstolen tog ingen hänsyn till dessa uppgifter. Inte heller gjordes någon medicinsk undersökning av fångarna.

Amnesty, Human Rights Watch och Svenska sektionen av Internationella Juristkommissionen har skrivit flera rapporter.

Där framgår att tortyren består av bland annat utdragna tånaglar, bränning med cigaretter, slag och våldtäkt med järnrör. Dessutom fick fångarna ingen eller undermålig mat, allmänt förnedrande behandling, isolering, inga kläder eller filter under den första tiden.

En av fångarna var vid så dålig hälsa att han fördes till sjukhus eftersom man trodde att han skulle dö. Sjukhuset vägrade ta emot honom och han fördes tillbaka till fängelset.

Flera av fångarna var vid de första mötterna med sina anhöriga så förvirrade att de inte visste var de befann sig. Flera kunde inte gå.

Det är vanligt att marockanska domstolar skjuter upp rättegångar mot västsahariska människorättsaktivister för att försvåra för internationella observatörer att närvara.

LENATHUNBERG

SETIDSKRIFTEN VÄSTSАHАRАS HEMSIDA
www.vastsahara.net FÖR EN LÄNGRE ARTIKEL.

SSU Göteborg fick i december besök av västsaharier från Polisarios ungdomsförbund UJSARIO i flyktinglägren. Tvåa från vänster är Mima Sidi, 24 år och fyra Hamdi Yusef, 32 år. Trea från höger är riksdagsledamoten och tidigare SSU-aren Johan Büser.

Stående applåder på SSU-möte

Fem västsahariska ungdomar från flyktinglägren besökte Sverige under två veckor i december. Besöket är en del av det Västsaharaprojekt som SSU, Socialdemokratiska ungdomsförbundet, driver tillsammans med Polisarios ungdomsförbund UJSARIO: Svenskarna besöker flyktinglägren, håller kurser i jämställdhet, jämlikhet, organisering etc.

När representanterna för UJSARIO kommer till Sverige ligger fokus på att resa runt i landet och sprida information, berättar Hmida Benatallah, projektledare och ombudsman för SSU Västmanland.

Den här turnén är väldigt viktig. Västsaharierna pratar och berättar själva. Nu har många SSU-are fått djupare kunskap och blivit mer engagerade.

SSU Göteborg fick besök av västsaharierna samtidigt som det pågick en grundkurs för cirka 50 nya SSU-are från fyra olika distrikt i Västsverige.

Västsaharierna visade bland annat en kort film om kvinnornas utsatthet i ockuperat område. Flera av deltagarna i SSU:s grundkurs var flyktingar från Syrien och många av dem var starkt berörda, eftersom de också kunde samtala direkt på arabiska med västsaharierna från

flyktinglägren. Många bär på liknande upplevelser av flykt och separation från sina närmaste.

När de fem västsaharierna kom in till SSU-gruppen för att säga adjö, började dessa spontant att applådera och sedan reste sig alla SSU-are. Applåden varade länge och alla inklusive västsaharierna var märkbart rörda, berättar Viktor Stenlöf, ombudsman på SSU Göteborg.

Hamdi Yusef, 32 år, är internationell sekreterare i UJSARIO. Hans främsta uppgift är att skaffa och hålla kontakt med ungdomsorganisationer världen över.

De nordiska länderna är viktiga och aktiva, men genom IUSY (International Union of Socialist Youth) har vi kontakt med många länder och även med ett marockanskt ungdomsförbund, berättar Hamdi.

IUSY startade ett projekt där sex personer skulle besöka Rabat, El Aaiún och Dakhla i det ockuperade Västsahara och utbyta erfarenheter.

Vi och de marockanska ungdomarna har helt olika uppfattningar om Västsahara, men det är viktigt att mötas och att diskutera med varandra. Det är inga problem. De är inte våra fiender. Det är den marockanska regeringen som är det, säger Hamdi.

När Hamdi, som är född i flyktinglägren, kom till El Aaiún i Västsahara 2014 på grund av detta projekt var det första gången han fick möjlighet att besöka sitt hemland.

Tvåa från höger är Hmida Benatallah, ansvarig för SSU:s Västsaharaprojekt.

Ryktet om att en västsaharier fanns med i den lilla gruppen hade spridit sig och många västsaharier samlades utanför möteslokalen. En av dem var Hamdis storebror, som han aldrig träffat. Det var ett känslösamt och omskakande möte.

Vi grät mycket. Och länge, berättar Hamdi stilla.

Mina föräldrar flydde till lägren 1976. Den lille sonen tvingades de lämna kvar hos morföräldrarna. Han skulle inte ha klarat flykten. Vi andra syskon är alla födda i flyktinglägren.

Vid ett IUSY-möte i Kanada träffade Hamdi senare ordföranden för det marockanska ungdomsförbundet. De diskuterade ett nytt besök i El Aaiún. Men marockanska tidningar skrev om detta, marockanen tvingades dementera det som sagts och förlorade uppdraget som ordförande i ungdomsförbundet, berättar Hamdi.

Mima Sidi, 24 år, är aktiv i Mujer Joven (Unga kvinnor) sedan två år. Gruppen ordnar kurser i språk, tillverkar och säljer varor och har möten. Ett av ämnena som diskuteras är avbrutna studier. Många döttrar slutar studera för att mammorna behöver hjälp i familjen. Det praktiska livet är svårt i lägren.

Mima, som är född i flyktinglägren besökte tillsammans med sin mamma Västsahara för några år sedan på en resa organiserad av flyktingorganet UNHCR.

De fick stanna i fem dagar för att träffa sina släktingar.

Västsahara är det vackraste jag har sett. Det här är mitt land, min stad, tänkte jag. Nu sätter vi vårt hopp till den svenska regeringen.

LENATHUNBERG

Sveriges svek mot Västsahara fortsätter

I januari för ett år sedan meddelade den svenska regeringen att Sverige inte kommer att erkänna Västsahara. Det var en total U-sväng från den politik Socialdemokraterna och Miljöpartiet tidigare stått för: kongressbeslut och riksdagsbeslut 2012 om ett erkännande av Västsahara. Dessutom har båda partierna haft ett långvarigt solidariskt stöd för västsahariernas rätt till självbestämmande och självständighet och mot den marockanska ockupationen.

Vek S- och MP-regeringen ned sig för bisarra marockanska hot mot svenskt näringsliv eller för att få arabvärldens stöd för en plats i säkerhetsrådet eller för att EU med Frankrike i spetsen utsatt Sverige för påtryckningar?

Efter det chockerande meddelandet

Hittills har inte ett ord i tal eller skrift yttrats om Västsahara bland alla de vackra dokument och tal som Margot Wallström och hennes medarbetare på UD levererat

för ett år sedan berättade utrikesminister Margot Wallström att Sverige i stället kommer att "följa FN-spåret" i Västsaharafrågan och ge mer pengar till humanitär stöd till flyktinglägren.

FN-spåret har varit dött i 25 år eftersom Frankrike, Marockos bästa vän, med sin vetorätt saboterar verkningsfulla resolutioner i säkerhetsrådet till västsahariernas fördel.

Folkkrätsexperter har pekat på EU:s syn på Ryssland- och Krimfrågan, där sanktioner genast infördes mot Ryssland. Varför inga sanktioner mot Marocko?

Militära experter frågar sig varför inte FN inför sanktioner mot Marocko.

Vad har då hänt under året? Hittills har inte ett ord i tal eller skrift yttrats om Västsahara bland alla de vackra dokument och tal som Margot Wallström och hennes medarbetare på Utrikesdepartementet levererat om Sveriges

planer för arbetet i FN:s säkerhetsråd.

Det direkta svenska humanitära stödet, den omvitnat uppskattade makrillen på burk för cirka 10 miljoner kronor till flyktingarna, upphör. I stället pytsas svenska pengar rakt ned i FN-systemet.

FN:s generalsekreterare Ban Ki-moon, nekades inresa i Marocko och den ockuperade delen av Västsahara och reste i stället enbart till Mauretanien, Algeriet och flyktinglägren i Algeriet i mars.

Marocko arrangerade då stora demonstrationer i Rabat mot generalsekretären för att han kallat Marockos ockupation för just "ockupation".

Strax därefter utvisade Marocko cirka en fjärdedel av FN:s fredsbevarande styrka i Västsahara, hotade med att dra in alla bidrag till samtliga fredsbevarande styrkor i världen och hotade att säga upp kontakterna med EU.

De marockanska provokationerna har fortsatt.

I augusti bröt för första gången sedan 1991 Marocko eldupphöravtalet genom att gå över "muren" i södra Västsahara. Marockanska och Polisariostyrkor står bara cirka 200 meter ifrån varandra.

I oktober hade den decimerade FN-styrkan MINURSO ännu inte återinsatts till fullo.

Knappt ett ljud har hörts mot de marockanska provokationerna.

Margot Wallström valde att resa till Marocko i september. Besöket fick naturligtvis stor positiv uppmärksamhet i marockansk press.

I december fick EU-länderna äntligen ordentligt smäll på fingrarna av EU-domstolen när den meddelade att handelsavtal mellan EU och Marocko inte gäller västsahariska varor, eftersom Västsahara inte tillhör Marocko.

Sverige hade skamligt nog, tillsammans med övriga EU-länder, överklagat en liknande dom i lägre instans. Nu meddelar Utrikesdepartementet ändå att decemberdomen "ligger helt i linje med svensk uppfattning".

Just nu i januari är ett fartyg med västsaharisk fiskolja på väg mot Frankrike. Kommer Frankrike att bryta mot EU-domen?

LENATHUNBERG

REDAKTÖR FÖRTIDSKRIFTEN VÄSTSАHАRА
TIDIGARE PUBLICERAD I ETC 27/1

Polisariosoldaten Alien Mbarek Al Aid i lila turban på väg från Mijek till Guerguatområdet, där den spända situationen startade.

'VI ÄR REDO'

I augusti bröt Marocko vapenvilan genom att forcera "muren" i söder. Då förflyttade Polisario sina styrkor dit. För första gången sedan vapenvilan skrevs under 1991 står väst-sahariska Polisario och marockanska styrkor mindre än 200 meter från varandra. Polisarios soldater har sina order: "Tar de en centimeter till öppnar vi eld."

TEXT: ANNA ROXVALL ♦ FOTO: JOHAN PERSSON

En marockansk bulldozer och marockanska militära styrkor. Det marockanska vägbygget i buffertzonen stoppades den 28 augusti. För första gången sedan 1991 står Polisarios och Marockos styrkor mindre än 150 meter ifrån varandra.

FN-observatörer anlände och grupperade sig mellan Polisarios och Marockos styrkor den 28 augusti. Orten Guerguerat i det ockuperade Västsahara syns i bakgrunden. Enligt FN har båda parter brutit eldupphöravtalet. Den nuvarande spända situationen är den värsta sedan 1991.

Det är i slutet av oktober. Lunchtid. Termometern har krupit över trettiogradersstrecket. Vinden sveper över Sahara och river upp ett finkornigt damm. Salha Moulay sänker sakta kikaren och pekar norrut.

– Ser du kullen där borta? Där har du FN. Och lite till vänster om dem har du marockanerna, det är deras gula bulldozer.

Salha och de andra soldaterna kom hit till Guergueratområdet den 17:e augusti, beväpnade och beredda på allt.

– Just då var vi rätt säkra på att vi skulle bli beskjutna. Det var första gången sedan 1989 som jag osäkrade mitt vapen.

Konflikten om Västsahara tog sin början 1975, när land efter land i Afrika kastade av sig sina

koloniala bojar. Spanien drog sig ur det som då kallades Spanska Sahara och tanken var att invånarna i området skulle få folkomrösta om sitt eget öde. Istället ockuperades området av Marocko och ett 16 år långt krig med självständighetsrörelsen Polisario tog vid. Ett avtal om eldupphör tecknades 1991. Då befann sig tiotusentals flyktingar i ogästvänliga läger i Algeriet och Polisario skrev under med löfte om att västsaharierna skulle få rösta om självbestämmande.

Men så blev det aldrig. Flyktingarna är kvar i den algeriska öknen och Västsahara är fortsatt ockuperat. I 25 år har konflikten stått och sandat igen, frusen i rörelsen. Lika länge har västsaharierna förbannat eldupphöret. Ropen på ett nytt krig har skallat länge.

Kanske är det nu det sker.

Sinnebilderna av öknen är ett platt och vidsträckt landskap, men i den normalt sett avmilitariserade buffertzonen mellan Mauretania och det ockuperade Västsahara är allting backigt och hackigt. Vassa stenblock varvas med djupaste sand, här och var ligger snäckor. Ett par kilometer västerut går kusten, och längs med den allt det som är värt att slåss om: världens mest sardinrika vatten, enorma fosfatfyndigheter i norr, kanske också olja.

Spridda röster flyger med vinden. Soldater har slagit läger mellan kullarna i grupper om tio och byggt skyttevärn av sten. Enkla tygstycken mellan fordonen ger skydd mot den skoningslösa solen.

29-årige Othman Bouchraya står och slanger diesel från en dunk till en pickup med en kul-

spruta på flaket. Han har aldrig varit i krig, men säger att han har ”en idé om hur det går till”.

– Jag är redo. Det är vad vi har förberett oss för och det är vad vi vill ha, säger han.

Spänningen började byggas upp den 14:e augusti i år, då Marocko inledde ett vägbygge som övervakades av beväpnade säkerhetsstyrkor i den fem kilometer breda buffertzonen. Enligt Marocko handlar det om att effektivisera kampen mot drogsmugglare och illegal handel, medan Polisario ser det som en direkt provokation. Polisario skickade ett brev till FN, där man anklagade Marocko för brott mot vapenvilan, men fick till svar att något sådant inte kunde upptäckas. Då mobiliserade man och den 28:e augusti gick Polisario in, stoppade bygget och satte upp en checkpoint mitt i vägen.

I 25 år har konflikten stått och sandat igen, frusen i rörelsen. Lika länge har västsaharierna förbannat eldupphöret. Ropen på ett nytt krig har skallat länge.

– Vi förklarade för dem att om de tar ett enda steg till kommer den här konflikten att eskalera. Då backade de och körde tillbaka sina maskiner, berättar Othman.

I ett dokument från FN som senare läckte ut, konstateras att Marocko bröt vapenvilan först, därefter Polisario.

FN-medlare kom samma dag och lyckades övertala båda sidor att hålla styrkorna närmast vägen obeväpnade. Men lite längre bak bland kullarna, där Othman står, bär alla vapen.

– Vi har våra order. Vi är redo. Om en marockansk soldat skulle ta ett enda steg framåt skjuter vi, säger han.

Allteftersom solen vandrar på himlen avtar hettan. Ljuset bleknar. Sanden skiftar färg

från gult till grått. När mörkret sänkt sig över öknen exploderar himlen i en kaskad av stjärnor. Det enda som avslöjar var gränserna går är två radiomaster i fjärran: Mauretaniens i söder, Marockos i norr. I mitten dessa få kilometer kolsvart ingenmansland som människor är beredda att dö för.

Ali Salem Malou sitter i ett tält i det blåaktiga skenet av en ficklampa. Teet kokar på en bädd av kol. Han är högsta befäl på plats och vill inte gå så långt som att hävda att vapenvilan är över, men säger att västaharierna har tröttnat på provokationer och en konflikt som aldrig rör sig.

– Kanske kommer man att se tillbaka och säga att detta var droppen som fick bägaren att rinna över. Om inte FN tvingar tillbaka marockanerna till sina ursprungliga positioner kommer vi att göra det, säger han.

Den marockanska förklaringen om att vägen behövs för att underlätta kampen mot illegal handel ger Ali inte mycket för.

– Om de verkligen ville göra något åt drogsmugglingen kunde de ju börja med att odla tomater istället för hasch till sina hungriga medborgare, säger han med en fnysning.

2012 drev S, V, MP och SD igenom ett riksdagsbeslut om att erkänna Västsahara, men alliansregeringen lät saken bero. När Sverige så fick en socialdemokratisk regering var det många här ute i öknen som hoppades att erkännan-

“Vi kämpar under Polisarios fana och håller disciplinen. Men jag är militär. Som militär litar jag inte på någon fredsprocess.”

det skulle komma. Så blev det inte. Sverige erkände Palestina, men Västsahara fick, som så många gånger förr, vänta.

Ali är besviken, men försöker se det positivt: För tio år sedan var det inget västland som ens övervägde något liknande.

– Jag förstår det tryck som Sverige utsätts för, men jag kommer att fortsätta vara hoppfull. Mitt hopp är inte begränsat till ett år eller två – tänk på att jag har behållit hoppet om självständighet i 41 år, säger han med ett skratt.

Den senaste tidens upptrappning flyttade för en stund upp Västsaharafrågan på den internationella agendan igen. Men nu finner sig Ali och de andra soldaterna återigen i ett tillstånd av väntan: Väntan på order från sina ledare, väntan på rörelse.

Ali tar tekannan från elden och håller upp i muggar så att det skummar.

– Vi kämpar under Polisarios fana och håller disciplinen. Men jag är militär. Som militär litar jag inte på någon fredsprocess.

ANNA ROXVALLSTEXT ÄR TIDIGARE
PUBLICERAD I SVD 14/11 2016

Polisariosoldater på vakt i Guergueratområdet, där situationen är spänd. 29-årige Othman Bouchraya står och slangar diesel från en dunk till en pick-up. Han har aldrig varit i krig.

Polisariosoldater i ett nattläger öster om Guerguerat nära gränsen till Mauretaniens. Förbandet är på väg till Guerguerat som förstärkning.

65-årige Salha Moulay kom till Guerguerat med en grupp Polisariosoldater den 17 augusti. De var beväpnade och beredda på det värsta. "Jag var nästan säker på att de skulle beskjuta oss. Det var första gången sedan 1989 som jag osäkrade mitt gevär."

Polisariosoldater vid kusten ett par kilometer väster om Guerguerat. Polisario kontrollerar en kustremsa på cirka 10 kilometer från La Guera till Guergueratområdet. Därutöver finns ett av världens fiskrikaste vatten. Och troligen också olja.

Gymnastik på skolgården i en skola i flyktinglägret Dakhla. Alla barn går i skola. Polisario startade skolor redan under den spanska kolonialtiden för att råda bot på analfabetismen.

– Sveriges regering har inget samarbete med oss kring utbildning men det finns en skola i El Aaiún som drivs av Olof Palmes Internationella Center, säger utbildningsministern.

– Vi har ansvar för den generella utbildningen för alla upp till 16 års ålder. Idag finns det 65 skolor utspridda i alla läger. Det finns även sju skolor i de befriade delarna av Västsahara, berättar Västsaharas utbildningsminister Mohamed Mouloud. Behoven är stora, viljan stark men resurserna små.

Stor satsning på utbildning i flyktinglägren

Det är en kall och blåsig eftermiddag. Sanden letar sig in överallt så du gör bäst i att ha ett tyg för munnen och näsan. Solen står högt på himlen och en ensam flagga vajar på en flaggstång inne på gården till utbildningsministeriet där jag fått en intervju med utbildningsminister Mohamed Mouloud. Vi pratar om hur skolsystemet är uppbyggt, vad man hoppas på framåt och utmaningarna i att hålla igång ett kostsamt system som inte får tillräcklig finansiering men också ljusglimtar och drivkraft.

Kan du berätta om utbildningen här? Hur är den uppbyggd?

– Vi har ansvar för den generella utbildningen för alla upp till 16 års ålder. Vi hjälper även eleverna att studera vidare på universitet i olika länder som vi samarbetar med. I lägren finns låg- och mellanstadiet och när eleverna kommer upp till högstadiet åker de till andra delar av Algeriet. Vissa länder har garanterat stipendier för elever härifrån och några ungdomar

studerar i Spanien.

– Det är en nationell utbildning av västsaharier och för västsaharier. Systemet växte fram och föddes redan under den spanska kolonialtiden. Polisario startade mindre skolor och när Marocko invaderade vårt land och vi var tvungna att bosätta oss i flyktingläger så var skolor något av det första som upprättades 1975–76. Efter ett tag utvecklades två linjer; den ena linjen var att skicka barnen till Kuba,

Algeriet och Libyen och den andra var att utbilda barnen på plats i lägren. Det började med två skolor; 9 juni skolan och 12 oktober skolan men idag finns 65 skolor utspridda i alla läger. Det finns även sju skolor i de befriade delarna av Västsahara.

– Idag jobbar cirka 3 000 lärare och administratörer i skolsystemet och av dem är runt 70 procent kvinnor. Det finns till och med skolor där alla som jobbar är kvinnor.

– Lönen är ett litet bidrag på cirka 120 kr i månaden som utbildad och 200 kr i månaden om du läst på universitetet. Bidraget täcker inte behoven men att vara lärare handlar inte om pengar, det handlar om att ge tillbaks till vårt samhälle och till vår kamp. Varje sommar ordnas även vidareutbildning för de lärare som inte läst pedagogik så att de ska kunna få hjälp i undervisningen.

Vad är de största utmaningarna?

– Utbildningssektorn är en av de mest kostsamma sektorerna här och så ser det ju ut i hela världen. Den största delen av länders bruttointernationalprodukt (BNP) brukar gå till utbildning men eftersom vi inte har någon BNP så är det en svår uppgift att klara av. Vi har inte alla de resurser som krävs nu och vi har inte fått löften om några kommande resurser vilket gör det svårt att planera. Det som blir lidande är kvaliteten på undervisningen, lärarmotivationen och avsaknaden av skolböcker.

– En annan utmaning vi har är när barnen ska fortsätta studera utomlands. De måste ju anpassa sig till värdlandets utbildningssystem vilket är annorlunda mot det system som vi har. Vi har inte resurserna att utbilda hela vägen och vi står inför ett svårt val: Vilket utbildningssystem ska vi använda oss av? Ska

vi anpassa vårt system eller ha vårt eget nationella system?

Vilka länder hjälper till mest i utbildningen?

– Algeriet och Kuba är de länder som hjälper till mest. Vi får även hjälp från FN-organen UNHCR, UNICEF och från frivilligorganisationer som i sin tur får finansiering från olika håll. Vi har även fått pengar från privata givare som donerat medel till en helt ny skola som snart ska invigas. Sveriges regering har inget samarbete med oss kring utbildning i nuläget men det finns en skola i El Aaiún som drivs av Olof Palmes Internationella Center.

Har ser du på framtiden?

– Vi har mycket hopp. Vi ser till Sydafrika, Östtimor och Palestina där befolkningen kämpat och fortfarande kämpar för rättvisa och det ger

oss ork att fortsätta. Det visar att en befolkning som följer sina principer kan lyckas. Vi har internationell rätt på vår sida men tyvärr är det en orättvis värld där det inte är vi som måste ändra på oss men världen som måste bli rättvis.

– För mig är utbildning en kamp för rätten till vårt land. Vi vill att världen ska ge oss det vi har rätt till. Vi ser också att omständigheterna kan förändras. Krig och fred är båda delar av vår kamp. Vi har genomlevt kolonialismen.

– En process som skulle ge oss rätt är den fredsprocess både Polisario och Marocko skrev under på 90-talet. Men den har fram tills idag inte lett någonstans. Vi vill behålla freden och det fredsavtal vi skrev under och i det lovades vi en folkomröstning av FN, något som aldrig genomförts.

JULIA FINÉR,

TALESPERSON FÖR EMMAUS STOCKHOLM

Misshandel för hungerstrejk

Västsaharierna Ali Saadouni, Khalihenna Fek och Nourdin Arkubi isolerades och fick sina tillhörigheter förstörda 15 januari i "Svarta fängelset" i El Aaiún. Det var elfte dagen av en hungerstrejk som de inlett i protest mot att de fängslats, att förhållanden i fängelset är miserabla, att de nekats besök och telefonkontakt med sina familjer. De greps och dömdes till två års fängelse i december efter att ha deltagit i fredliga demonstrationer för självbestämmande och MR-mandat i FN-processen.

Aktioner för fångar livsfarligt

Sultana Khaya har flera gånger misshandlats efter att ha demonstrerat fredligt för de västsahariska politiska fångarna. Hon greps 2007, förlorade en ögat av ett batongslag och tvingades skriva under dokument att hon själv orsakat skadorna och dömdes till fem månaders fängelse.

2011 och 2012 utsattes hon åter för misshandel. I mars 2016 hände samma sak i Boujdour vid en manifestation.
– Civilklädda poliser släpade mig längs gatan och slog och sparkade mig.

En inblick i förtrycket

– Idag har vi verkligen fått en inblick i hur svårt det är för västsahariska aktivister att komma i kontakt med resten av världen och hur svår deras kamp måste vara. Vi har fått en liten aning om vilket förtryck de utsätts för varje dag, sa norska studenten Marthe Tangen, en av de 57 ungdomar som under 5 dagar i januari deporterades från Västsahara eller hindrades från att resa in i ockuperade Västsahara av marockansk civilklädd polis. Ingen av ungdomarna fick någon förklaring till deportationen.

Namnbyte

Föreningen Västsahara, som ger ut Tidskriften Västsahara, har bytt namn till **Svenska Västsaharakommittén**.

Tack för att du läser Tidskriften Västsahara! Du har väl inte glömt att prenumerera? Vi vill gärna fortsätta att ge ut tidskriften.

Årsprenumerering 4 nummer kostar 125:- (privatperson), 145:- (stöd), 150:- (organisation) och 200:- (utland).
Pg 20 40 03 - 8

Medlemskap i föreningen kostar 75:- (privatperson) och 300:- (organisation).

KRÖNIKAN

Vad händer med FN-spåret?

Charterdröm och mardröm

"Vita stränder & mystiska försvinnanden." "Semesterparadis & polisstat." "Charterdrömmar & tortyr." "Charmiga gränder & polisbrutalitet."

I de sju stora skyltfönstren i Emmaus Björkås secondhandbutik på Linnégatan i Göteborg pågår i januari och februari en annorlunda informationskampanj om Marockos ockupation av Västsahara.

– Våra skyltningar har alltid ett politiskt budskap. Denna månad är det Västsahara som står i fokus, berättar Pelle Hällje, informationsansvarig på Emmaus Björkå.

En liknande skyltning sker samtidigt i butiken i Malmö.

– Vi vill med bild och form ge en ny, en annan berättelse om Västsahara och fånga nya gruppers uppmärksamhet. Samtidigt vill vi inte att människor ska skämmas för att de har åkt som turister till Marocko. Hur ska de kunna

veta? Marockos propagandaapparat är enorm och skicklig och resebyråbranschen hakar på. Mörkläggningen om ockupationen av Västsahara är total.

"Det är inte konstigt att du inte vet."

Marocko mörkar ockupationen av Västsahara. Utländska journalister nekats tillträde till ockuperat område och västsaharier som uttalar sig offentligt förföljs, fängslas och torteras...

Resebyråer, sluta måla upp bilden av Marocko som en idyll! Du som funderar på att åka till Marocko, överväg andra resmål om du har möjlighet att välja," står det bland annat i Emmaus Björkås skyltfönster.

– Jag använder ofta kontraster och den kommersiella världens uttrycksformer för att locka folk att titta i våra skyltfönster, säger Anna Fors, butikskommunikatör och ansvarig för skyltningen, med hjälp av Romel Ilarde.

Och det är ingen tvekan om att hon lyckats. Folk stannar till utanför skyltfönstren.

Just nu är exotism, orientalism och Marra-kech i stil och mode i ropet.

– Det kan man använda sig av för att fånga människors uppmärksamhet, vrida till det och få människor att tänka till och se vårt budskap, menar Anna Fors.

– Det är så få människor som känner till Västsahara och vi har ett ansvar att lyfta fram frågan.

Den 17 februari klockan 10 avslutas kampanjen med att alla kläder och saker i skyltfönstren säljs.

– Människor brukar köa redan från tidig morgon när kampanjmaterial säljs, berättar Pelle Hällje.

Insamlingsorganisationen Emmaus Björkå har en lång historia av solidaritetsarbete för Västsahara. Tidigare skickade man begagnade kläder men numera består det humanitära biståndet av skor. Men framför allt försöker man med olika former av medieträning stötta organisationer i flyktinglägren och i ockuperat område som arbetar med information till omvärlden. Det gäller främst Equipe Media, Saharawi Voice samt Polisarios ungdomsförbund UJSARIO.

TEXT: LENATHUNBERG
FOTO: ANNA FORS

EU-domstolen förklarade nyligen i ett utslag att handelsavtalet mellan Marocko och EU inte omfattar det ockuperade Västsahara. Det innebär bland annat att fiske i västsahariskt territorialvatten inte omfattas av det europeisk-marockanska handelsarbetet. Tidigare under hösten uttalade sig Internationella domstolen i liknande ordalag.

Domstolarnas utlåtanden understryker att Marockos ockupation av Västsahara är olaglig. Men där juridiken är tydlig tvekar politiken. FN har efter drygt fyra decennier inte kommit närmare en lösning på konflikten än ett löfte om folkomröstning om självständighet för Västsahara. Marocko har inflytelserika vänner i såväl EU som FN som bromsar ansträngningarna att befria Afrikas sista koloni.

Sverige har i EU ofta höjt sin röst till förmån för västsahariernas sak. Därför var besvikelsen stor när det för ett år sedan meddelades att regeringen inte kommer att erkänna Västsahara trots att riksdagen har ställt sig bakom ett sådant krav.

I sitt program för säkerhetsrådsplatsen

2017–2018 talar regeringen om grunderna för svensk utrikespolitik. Till dessa hör folkrätt och mänskliga rättigheter. Regeringen har särskilt talat om vikten av konfliktförebyggande och fredsbyggande, ämnen som också var temat för det första mötet i rådet med FN:s nye generalsekreterare António Guterres.

Regeringen skriver i säkerhetsrådsprogrammet också att konflikterna i Mellanöstern och Nordafrika inklusive Västsahara tar en allt större plats på rådets dagordning. Västsahara måste kunna räknas med svenskt engagemang

mot bakgrund av att regeringen har hänvisat till just FN-spåret.

Till FN:s ursprungliga huvuduppgifter hörde att stödja avkolonialiseringen i Asien och Afrika. Uppgiften är så gott som slutförd men två kolonier återstår: Palestina och Västsahara. Sverige har i det ena fallet gått före och erkänt Palestina som stat. Motsvarande agerande i Västsaharafrågan tycks ligga långt borta trots att de två konflikterna har många likheter.

Trots att inget land erkänner Marockos rätt till Västsahara har Marocko relativt ohindrat kunnat utnyttja Västsaharas naturresurser. De få resolutioner som har antagits i säkerhetsrådet – elva stycken under de senaste tio åren – har handlat om att förlänga FN-styrkan Minursos mandat och uppmana parterna till förhandlingar. En brist som har påpekats av många är avsaknaden av en MR-komponent i mandatet.

Både EU:s utrikesrepresentant Federica Mogherini and Marockos utrikesminister Salaheddine Mezouar har förklarat att man har noterat utslaget i EU-domstolen. Det visar att inblandade aktörer inte är okänsliga för påverkan utifrån. FN behöver ta förnyat ansvar för Västsaharakonflikten. Idealt borde det ske genom konsultationer eller en FN-konferens. En förutsättning är att Sverige tillsammans med övriga rådsmedlemmar inkluderar Västsaharafrågan på säkerhetsrådets dagordning under 2017 och 2018 – och därmed bidrar till att den åter hamnar i världens fokus.

ALEKSANDER GABELIC

ALEKSANDER GABELIC ÄR ORDFÖRANDE I SVENSKA FN-FÖRBUNDET

Följ tidningen på facebook så får du de senaste nyheterna:
www.facebook.com/tidskriftenvastsahara

Mima Sidi, 24 år

är född i flyktinglägren. Genom UNHCR fick hon för första gången besöka Västsahara tillsammans med sin mamma för några år sedan.

De fick stanna i fem dagar för

att träffa sina släktingar.

– Västsahara är det vackraste jag har sett. Det här är mitt land, min stad, tänkte jag. Nu sätter vi vårt hopp till den svenska regeringen.

21

december kom EU-domstolens glädjande dom: Västsahariska varor ingår inte i handelsavtal mellan EU och Marocko eftersom Västsahara inte tillhör Marocko.

O

information om Västsahara finns i den svenska regeringens planer inför arbetet i FN:s säkerhetsråd.

41

år fyller den västsahariska republiken 27 februari – men utan ett svenskt erkännande av Västsahara.

2016

i augusti bröt Marocko eldupphöravtalet genom att forcera "muren" i södra Västsahara.

72

västsahariska skolor med västsahariska lärare finns i flyktinglägren och i befriat område.